

OTSUS

Tallinn

4. veebruar 2026 nr 93

MTÜ Ausad Valimised kaebuse lahendamine

Kaebus

1. MTÜ Ausad Valimised esitas 29. jaanuaril 2026 Vabariigi Valimiskomisjonile kaebuse. Kaebaja vaidlustab riigi valimisteenistuse juhi Arne Koitmäe 26. jaanuaril 2026 Riigikogu ruumides esitatud väited, mille kohaselt olevat MTÜ Ausad Valimised 2025. aasta kohaliku omavalitsuse volikogu valimiste (KOV valimiste) käigus sooritanud ründeid elektroonilise hääletamise süsteemi vastu. Kaebaja leiab, et tegu on riigi valimisteenistuse toiminguga ja taotleb selle toimingu tunnistamist õigusvastaseks, juhul kui väidete toesust ei ole võimalik dokumentaalselt tõendada.

2. Esitatud väide, nagu oleks MTÜ Ausad Valimised rünnanud e-hääletamise süsteemi, on väide 2025. aasta KOV valimiste käigu kohta, millel puudub alus. 22. detsembril 2025 allkirjastatud FocusIT OÜ koostatud KOV valimiste auditiraport ei dokumenteeri ühtegi elektroonilise hääletamise süsteemi vastu suunatud rünnet ega nimeta MTÜd Ausad Valimised. Samuti ei kvalifitseeri audiitor ühtegi raportis kirjeldatud juhtumit küberturbeintsidendiks, ründeiks ega õigusvastaseks tegevuseks. Elektroonilise hääletamise süsteemi vastu suunatud rünnete levi viitamine on õiguslikult laetud hinnang, mis eeldab konkreetsete sündmuste, nende õigusliku tähenduse ning seose selget tuvastamist MTÜga. Seda ei ole tehtud.

3. Riigi valimisteenistusel kui valimiste korraldajal ja järelevalveasutusel lasub hea halduse ja õigusselguse põhimõttest tulenev kohustus kasutada ametlikus suhtluses täpset ja põhjendatud keelt ning hoiduda isikuid või organisatsioone kahjustavate väidete esitamisest ilma faktilise ja õigusliku aluseta. Valimisvaatlejate MTÜ süüdistamine rünnete läbiviimises kujutab endast alusetut ja eksitavat ametlikku väidet, mis kahjustab valimisvaatlejate mainet ning on vastuolus valimisvaatlejate rolli ja staatusega.

Vabariigi Valimiskomisjoni koosolek

4. Vabariigi Valimiskomisjoni koosolekul osalesid ja andsid selgitusi MTÜ Ausad Valimised esindaja Märt Pöder ning riigi valimisteenistuse juht Arne Koitmäe ja nõunik Indrek Leesi.

Riigi valimisteenistuse seisukoht

5. Riigi valimisteenistus ei pea kaebust põhjendatuks. Riigikogu korruptsioonivastase erikomisjoni istungi ärajäämisel toimunud vaba arutelu ei olnud toiming valimisseaduse tähenduses.

6. Kaebaja ei ole näidanud, et vaidlustatud ütlusel oleks olnud kaebaja subjektiivseid õigusi piirav mõju. Eeltoodust tulenevalt palub riigi valimisteenistus jätta kaebus läbi vaatamata või rahuldamata.

Vabariigi Valimiskomisjoni seisukoht

7. Kohaliku omavalitsuse volikogu valimise seaduse (KOVVS) § 63 kohaselt on kaebus Vabariigi Valimiskomisjonile esitatav taotlus vaadata läbi ja tühistada valla või linna valimiskomisjoni otsus või tunnistada seadusvastaseks valimiste korraldaja või valla või linna valimiskomisjoni toiming. Kaebuse esitaja leiab, et riigi valimisteenistuse juht on esitanud kaebaja kui valimiste vaatleja kohta ebaõigeid faktiväiteid.

8. Korruptsioonivastase erikomisjoni 26. jaanuari 2026 pressiteate kohaselt oli erikomisjonil plaanis avalikult arutada e-valimiste auditeerimissüsteemi turvalünki, kuid komisjon ei kinnitanud nädala töökava ning istung jäi ära. Vabas vormis toimunud arutelul väidetavalt Arne Koitmäe poolt esitatud väide ei ole käsitatav valimiste korraldaja toiminguna valimisseaduste tähenduses.

9. Riigi poolt teabe avaldamist loetakse eeldatavasti avalik-õiguslikuks tegevuseks ning see on käsitatav toiminguna haldusmenetluse seaduse § 106 lõike 1 mõttes. Kui avaldatud teave sisaldab ebaõigeid faktiväiteid, saab isik oma õiguste kaitseks pöörduda halduskohtu poole (vt RKHK 3-19-1565/14, p 11).

10. Kaebaja ja riigi valimisteenistuse esitatud asjaolud võimaldavad arvata, et tegemist ei olnud teabe avaldamise, s.o avalikkusele suunatud toiminguga, vaid aruteluga, mistõttu jääb kaebus läbi vaatamata.

11. Lisaks jääb kaebus läbi vaatamata ka põhjusel, et KOVVS § 64 kohaselt on kaebuse esitamise õigus vaid üksikisikul, kandidaadil, valimisliidul ja erakonnal, kes leiab, et tema õigusi on vaidlustatava otsuse või toiminguga rikutud.

Lähtudes KOVVS § 65 lõikest 3 ja § 64, Vabariigi Valimiskomisjon otsustab:

jätta MTÜ Ausad Valimised kaebus läbi vaatamata.

Vastavalt KOVVS §-le 66¹ võib huvitatud isik, kes leiab, et Vabariigi Valimiskomisjoni otsusega rikutakse tema õigusi, esitada otsuse peale kaebuse põhiseaduslikkuse järelevalve kohtumenetluse seaduses ettenähtud korras Riigikohtule. Kaebus esitatakse Riigikohtule kolme päeva jooksul Vabariigi Valimiskomisjoni otsuse teatavakstegemisest arvates Vabariigi Valimiskomisjoni kaudu.

(allkirjastatud digitaalselt)

Ingrid Kullerkann
Vabariigi Valimiskomisjoni esimees